

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
КАФЕДРА ХІРУРГІЇ, АКУШЕРСТВА ТА ХВОРОБ ДРІБНИХ ТВАРИН

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

В.о. завідувача кафедри
хірургії, акушерства та
хвороб дрібних тварин

 Микола МОРОЗОВ
«25» серпня 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. декана факультету
ветеринарної медицини

 Катерина РОДІОНОВА
«26» серпня 2025р.

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. проректора з науково-педагогічної
та методичної роботи

 В'ячеслав СЕДОВ
«28» серпня 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**ОП. 14 ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ, ТОПОГРАФІЧНА АНАТОМІЯ З
ОСНОВАМИ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

другий магістерський
(назва рівня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

21 «Ветеринарарія»
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

211 «Ветеринарна медицина»
(код та найменування спеціальності)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«Ветеринарна медицина»
(назва освітньо-наукової програми)

**СТРУКТУРНИЙ
ПІДРОЗДІЛ**

факультет ветеринарної медицини
(назва факультету)

ОДЕСА - 2025

Робоча програма з освітнього компонента «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології» для здобувачів за освітньо-професійної програми «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Розробник програми: **Морозов М.Г.** - кандидат вет. наук, доцент кафедри хірургії, акушерства та хвороб дрібних тварин

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри хірургії, акушерства та хвороб дрібних тварин

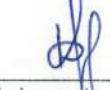
Протокол від «25» серпня 2025 року № 1

В.о. завідувача кафедри хірургії,
акушерства та хвороб дрібних тварин,
доцент

(підпис)

Микола МОРОЗОВ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Руслан ДУБІН

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

(Зкурс, магістри 211термін навчання 5.10)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 8	Галузь знань <u>21 «Ветеринарія»</u> (шифр і назва)	Обов’язкова	
Модулів – 3	Спеціальність <u>211. «Ветеринарна медицина»</u> (шифр і назва) Освітня програма <u>«Ветеринарна медицина»</u> (назва освітньої програми)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>реферат</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 240		5-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4/4,3 самостійної роботи здобувача – 7/3,7	Рівень вищої освіти: <u>другий магістерський</u>	Лекції	
		18	30 год.
		Лабораторні	
		26	34 год.
		Самостійна робота	
		76	56 год.
		Індивідуальні завдання: зошт з самостійних робіт	
		Вид контролю:	
	залік	іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин самостійної і індивідуальної роботи студента до загальної кількості годин для денної форми навчання становить: 44/76 та 64/56.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета - дати здобувачам вищої освіти теоретичні знання й практичні навички з питань: а) фіксації тварин; б) профілактики хірургічної інфекції в роботі лікаря ветеринарної медицини; в) ветеринарної анестезіології; г) освоєння елементів хірургічних операцій; д) загальних оперативних втручань; є) способів припинення кровотечі; є) десмургії; ж) загальних правил виконання асептичних і гнійних операцій; з) новокаїнових блокад окремих нервових стовбурів і вузлів симпатичної нервової системи, що допоможе лікарю ветеринарної медицини під час проведення лікування хворих тварин; и) основних методів оперативних втручань на окремих ділянках тіла та та органах.

Вивчення топографічної анатомії у видовому та віковому аспекті є необхідним для теоретичного обґрунтування та практичного здійснення відповідних хірургічних операцій.

Навички, набуті на лабораторно-практичних заняттях, здобувачі вищої освіти закріплюють, виконуючи курсову роботу та під час навчальної і виробничої практики.

Завдання: формування у здобувачів вищої освіти професійних знань та умінь з оперативної хірургії, топографічної анатомії з основами анестезіології.

У результаті вивчення освітнього компоненту здобувач вищої освіти повинен

знати: топографію органів, м'язів, сухожилків, великих артеріальних і венозних судин, нервових стовбурів та проекцію їх на шкіру в окремих ділянках тіла у різних видів тварин; методи знеболювання окремих ділянок тіла у різних видів тварин; способи припинення кровотечі й переливання крові; профілактику хірургічної інфекції; застосування новокаїнових блокад у разі враження органів окремих ділянок тіла; з'єднання тканин; методи оперативних втручань на окремих ділянках тіла та органах;

вміти: під керівництвом ветеринарного лікаря проводити на фермах хірургічні операції: ін'єкції, взяття крові, застосовувати новокаїнові блокади, накладати пов'язки, запобігати росту рогів у телят, каструвати самців і самок, виконувати лікувальні операції та інші хірургічні втручання на окремих ділянках тіла у різних видів тварин.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення освітнього компонента «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології» у здобувача вищої освіти формуються:

Інтегральна компетентність (ІК).

ІК1 - Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень, упровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області і професії.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 2. Застосувати інструментарій та технічні засоби, спеціальні інструменти та пристрої для здійснення необхідних маніпуляцій щодо оцінки стану організму тварин різних видів.

ФК 3. Здатність дотримуватись правил техніки безпеки, асептики, антисептики у здійсненні фахової діяльності.

ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

Програмні результати навчання освітнього компонента «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології»:

ПРН 4. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

ПРН 10. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усьо -го	у тому числі				усьо -го	у тому числі			
		лек	лаб	інд	с.р		лек	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія(загальна частина)										
Тема 1. Вступ. Визначення поняття – оперативна хірургія і її місце в циклі хірургічних клінічних дисциплін. Топографічна анатомія – база для вивчення оперативної хірургії. Вчення про хірургічну операцію. Асептико-антисептичний метод в профілактиці хірургічної інфекції.	22	4	8	-	10					
Тема 2. Анестезіологія. Значення знеболювання. Премедикація. Наркоз та його види. Стадії наркозу. Наркотичні засоби. Наркоз різних видів тварин. Наркоз у	19	2	2	-	15					

птахів. Ускладнення, які пов'язані з наркозом їх профілактика та усунення.										
Тема 3. Місцеве знеболювання. Значення місцевого знеболювання. Класифікація. Основні засоби для місцевого знеболювання. Ускладнення, які пов'язані з місцевим знеболюванням їх профілактика та усунення.	14	2	2	-	10					
Тема 4. Роз'єднання тканин. Правила та способи роз'єднання тканин. Кровотеча. Способи зупинки кровотечі та її профілактика. З'єднання тканин. Значення хірургічного шва для загоювання ран. Шви переривчасті і безперервні, спеціальні шви. Правила накладання та зняття швів.	17	2	4	-	11					
Тема 5. Остеосинтез. Елементи пластичних операцій. Ін'єкції, пункції, вливання, кровопускання, припікання.	18	4	4	-	10					
Тема 6. Десмургія. Поняття про пов'язку та перев'язку. Характеристика перев'язного матеріалу. Види і форми перев'язного матеріалу. Класифікація пов'язок за способом накладання та лікарської дії. Імобілізуючі та гіпсові пов'язки.	14	2	2	-	10					
Тема 7. Операції а ділянці голови. Загальні анатомо-топографічні дані. Провідникова (регіонарна) анестезія нервів голови у різних видів тварин. Операції на рогах, зубах і в області орбіти.	16	2	4	-	10					
Разом за змістовим модулем 1	120	18	26	-	76					
Модуль 2;3										
Змістовий модуль 2. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія(спеціальна частина)										
Тема 1. Операції в ділянці носа та навколоносових синусів, носової порожнини у великої	8	2	2		4					

рогатої худоби і коней. Дебекірування у сільськогосподарських птахів. Операції на язиці, гортані. Операції в ділянці зовнішнього вуха, слинних залоз і їх проток, повітроносного мішка. Оперативне лікування ценуроza у овець.										
Тема 2. Анатомо-топографічні дані потилиці. Знеболювання потилиці. Оперативні втручання в ділянці потилиці.	6	2	2	-	2					
Тема 3. Анатомо-топографічні дані холки. Знеболювання холки. Оперативні втручання на холці.	6	2	2		2					
Тема 4. Анатомо-топографічні дані ший. Анатомо-топографічні дані вентральної ділянки ший. Оперативні втручання на яремній вені, стравоході, трахеї. Вагосимпатичний блок. Пункція вола та розтин вола у птахів.	6	2	2		2					
Тема 5. Оперативні втручання в ділянці грудної стінки і грудної порожнини. Блокада грудних вісцеральних нервів і симпатичних пограничних стовбурів за Шакуровим і над плевральна блокада черевних нервів за Мосіним. Пункція черевної аорти.	6	2	2		2					
Тема 6. Анатомо-топографічні дані черевної стінки та органів черевної порожнини. Знеболювання черевної стінки. Лапаротомія та її види. Парацентез, руміоцентез,	8	2	4	-	2					
Тема 7. Оперативні втручання на передшлунках і кишечнику. Руміотомія, абомазотомія. Оперативні втручання на кишках. Грижі. Класифікація гриж. Техніка герніотомії при пупкових і черевних грижах.	11	2	4	-	5					
Тема 8. Поняття про кастрацію	9	2	2	-	5					

тварин. Кастрування самців. Показання та протипоказання для кастрації самців. Вік тварин для кастрації. Анатомо-топографічні дані мошонки і сім'яників. Характеристика перкутанних методів кастрації самців різних видів домашніх тварин.										
Тема 9. Характеристика кривавих методів кастрації самців різних видів домашніх тварин. Кастрація крипторхидів. Операції при інтравагінальних грижах. Ускладнення при кастрації, їх запобігання та лікування.	9	2	2	-	5					
Тема 10. Анатомо-топографічні дані статевих органів самок сільськогосподарських тварин. Кастрація самок. Мета і господарське значення. Способи оваріектомії.	9	2	2	-	5					
Тема 11. Анатомо-топографічні дані статевого члена самців сільськогосподарських тварин. Провідникова анестезія статевого члена бугая, жеребця, кнура. Уретротомія, уретростомія, ампутація статевого члена.	9	2	2	-	5					
Тема 12. Анатомо-топографічні дані препуціального мішка у самців різних видів тварин. Операції на препуціальному мішку. Оперативні методи підготовки бугаїв-пробників.	9	2	2	-	5					
Тема 13. Анатомо-топографічні дані органів тазової порожнини. Операції на органах тазової порожнини (сечовому міхурі, прямій кишці).	6	2	2		2					
Тема 14. Грудна кінцівка. Анатомо-топографічні дані. Провідникова анестезія. Оперативні втручання на суглобах, бурсах, сухожилкових піхвах і сухожилках.	9	2	2	-	5					

Тема 15. Тазова кінцівка. Анатомо-топографічні дані. Провідникове знеболювання. Оперативні втручання на суглобах, бурсах, сухожилкових піхвах, сухожилках. Екзартикуляція і ампутація кінцівки у дрібних тварин. Хвіст та операції на ньому.	9	2	2	-	5					
Разом за змістовим модулем 2	120	30	34	-	56					
УСЬОГО ГОДИН	240	48	60	-	132					

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовний модуль 1. ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ, АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ І ТОПОГРАФІЧНА АНАТОМІЯ (загальна частина)

Розділ 1. Учення про хірургічну операцію, фіксацію і знерухомлення тварин, ін'єкції та інфузії лікарських засобів.

1.1. Класифікація та назви хірургічних інструментів. Фіксація і застосування фармакологічних препаратів для заспокоєння й знерухомлення тварин

Визначення поняття „хірургічна операція”. Класифікація хірургічних операцій. Післяопераційний догляд і утримання тварин. Принцип фізіологічного відношення до органу як частини всього організму. Зміст хірургічної операції. Показання і протипоказання до операцій.

1.2. Профілактика хірургічної інфекції

Визначення понять „мікробне забруднення рани”, „хірургічна інфекція”. Джерела і шляхи мікробного забруднення операційних ран. Розвиток учення про антисептику та асептику. Асептико-антисептичний метод у сучасному розумінні. Профілактика хірургічної інфекції.

1.3. Кровотеча й способи її профілактики та припинення. Переливання крові й лікування гострої анемії

Зсідання крові, мимовільне припинення кровотечі. Кровотеча та її наслідки для організму. Класифікація кровотеч. Профілактика кровотечі. Тимчасова (провізорна) та остаточне припинення кровотечі. Надання допомоги тваринам у разі втрати крові. *Переливання крові (гемотрансфузія)*. Показання для переливання крові. Вибір донора (визначення сумісності крові). Краплинне, пряме й непряме переливання крові. **Кровопускання й взяття крові.**

Показання й техніка виконання кровопускання та взяття крові.

Розділ 2. Сучасні методи анестезіологічного забезпечення виконання хірургічних операцій, елементи хірургічних операцій.

2.1. Види й класифікація наркозу

Визначення науки „Анестезіологія". Значення усунення больового синдрому в профілактиці ускладнень як під час, так і після операцій. Шляхи й методи блокади больових імпульсів. Види анестезії.

Наркоз (загальне знеболювання). Види й класифікація наркозу. Перебіг наркозу. Премедикація та її призначення.

Інгаляційний наркоз: застосування наркотичних легких рідин та газів. Техніка й методи інгаляційного наркозу. Поняття про ітубаційний та інсуфляційний наркоз.

Неінгаляційний наркоз. Переваги і недоліки неінгаляційного наркозу. Наркоз окремих видів тварин. Ускладнення під час наркозу у різних видів тварин і **реанімаційні заходи.**

2.2. Місцеве знеболювання

Визначення понять: місцева анестезія, аналгезія, анестезія. Показання й протипоказання до місцевого знеболювання. Дюрантна анестезія. Потенційоване місцеве знеболювання. Види місцевого знеболювання. Діагностичне й лікувальне значення місцевої анестезії. Ускладнення під час місцевого знеболювання та запобігання їм.

2.3. Нейролептаналгезія

Принцип методу. Показання й протипоказання до нейролептаналгезії. Застосування окремих нейролептиків. Застосування нейролептиків у поєднанні з наркотиками.

2.4. Новокаїнові блокади як метод патогенетичної терапії

Відмінність новокаїнових блоkad від провідникової анестезії. Фізіологічне обґрунтування застосування новокаїнових блоkad. Блокади, які застосовують у разі хвороб у ділянці голови, органів грудної, черепної її тазової порожнини. Блокади, які застосовують у разі хвороб вимені. Інші блокади, які застосовують у разі хірургічних хвороб, техніка їх виконання. Протипоказання до застосування новокаїнової терапії.

2.5. Елементи хірургічних та пластичних операцій. З'єднання тканин. Десмургія

Елементи хірургічних операцій. Роз'єднання тканин. Поняття про раціональні розрізи. Видалення (екстирпація) пухлин. Розтин абсцесів. Профілактика та припинення кровотечі. Зсідання крові. Класифікація кровотеч. Способи припинення та профілактика кровотечі. Надання тваринам допомоги в разі втрати крові.

Елементи пластичних операцій. Визначення поняття „пластичні операції". Трансплантація (вільна пластика) і власне пластика (невільна пластика). Види пластики. Поняття про біологічну сумісність тканин за гомо- і гетеропластики; подолання тканинної несумісності. Дермопластика і пересадження шкіри. Способи вільної пластики (трансплантація), пересадження епідермісу і клаптиків шкіри. Способи вимушеної пластики: послаблювальні розрізи, заміщення дефектів шкіри клаптиками на ніжці. Закриття дефектів з використанням алопластичних матеріалів.

З'єднання тканин. Значення хірургічного шва для загоювання рани. Принципи з'єднання тканин. Види вузлів, аподактильний шов. Класифікація

швів: криваві і некриваві, загальні і спеціальні, переривчасті і безперервні; залежно від ступеня з'єднання країв рани - глухі, часткові й зближувальні; часу накладання - первинні, відкладені й вторинні; глибини рани - одноповерхові й багатоповерхові.

Десмургія. Класифікація і характеристика різних видів пов'язок: за способом накладання, лікувальною дією, призначенням і формою застосування перев'язувального матеріалу. Техніка накладання різних видів бинтових (загальних і спеціальних) пов'язок та спеціальних не бинтових.

Розділ 3. Особливості оперативних втручань на голові.

3.1. Операції на голові

Особливості оперативних втручань у ділянці голови. Загальні анатомопографічні дані. Провідникова анестезія основних гілок трійчастого нерва. Введення вгамувального кільця бугаям. Ринопластика. Трепанация стінок додаткових пазух носа. Запобігання росту рогів у телят. Криваві й безкровні методи ампутації рогів у жуйних. Оперативні втручання на язиці. Ампутація й пластика язика. Усунення вади у корів-сисунів. Операції в разі завороту й вивороту повік. Ампутація третьої повіки. Пункція орбітального венозного синуса у свиней. Енуклеація очного яблука. Топічна діагностика та оперативне лікування ценурозу овець і великої рогатої худоби. Оперативне лікування слинних нориць. Пункція субарахноїдального простору. Операції в разі потиличних бурситів.

Змістовний модуль 2. ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ, АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ І ТОПОГРАФІЧНА АНАТОМІЯ (спеціальна частина)

Розділ 1. Особливості оперативних втручань в ділянці потилиці, вентральної ділянки шиї, ділянці грудної стінки й холки.

1.1. Операції у вентральній ділянці шиї

Анатомопографічні дані. Інтратрахеальні ін'єкції. Ларинготомія. Трахеотомія. Інтракаротидні ін'єкції. Перев'язування сонної артерії. Операції в разі дивертикула стравоходу. Пункція і розтин зоба (інглювіотомія) в птахів.

1.2. Операції у ділянці потилиці

1.3. Операції у ділянці грудної стінки й холки

Анатомопографічні дані. Пункція й розтин глибокої бурси холки. Операції в разі ураження потилично-остистої зв'язки. Резекція остистих відростків. Резекція хряща лопатки. Анатомопографічні дані бокової грудної стінки. Провідникова анестезія нервів бокової грудної стінки. Плевроцентез. Підокісна резекція ребра. Принципи торакотомії.

Розділ 2. Особливості оперативних втручань у ділянці черевної стінки, на органах черевної порожнини, сечостатевих органах і у ділянці промежини.

2.1. Операції у ділянці черевної стінки й на органах черевної порожнини

Анатомотопографічні дані черевної стінки й органів черевної порожнини. Провідникова анестезія нервів черевної стінки. Способи лапаротомії вентральної та бокової черевної стінки. Лапароцентез. Прокол рубця, книжки, сичуга. Румінотомія, абомазотомія. Операція в разі ліво- й правостороннього зміщення сичуга у великої рогатої худоби. Прокол сліпої та ободової кишок у коня.

2.2. Оперативне лікування тварин у разі зміщення внутрішніх органів

Види зміщення внутрішніх органів. Операції в разі пупкових, інтравагінальних, внутрішньочеревних, промежинних гриж і гриж бокової черевної стінки: вправимих, невправимих, защемлених. Застосування алопластичних матеріалів для закриття гризових воріт. Операції в разі пролапсів та евентрацій.

2.3. Операції на препуціальному мішку і статевому члені

Анатомо-топографічні дані. Провідникова анестезія статевого члена. Резекція персистувальної вуздечки статевого члена в бугая. Резекція препуціального мішка при його пролапсі в бугая. Екстирпація новоутворень на статевому члені в бугая. Операція в разі розриву білкової оболонки статевого члена в бугая. Ампутація статевого члена в коня. Резекція «манжетки» в разі парафімозу в коня.

2.4. Кастрація самців і самок

Мета кастрації. Показання й протипоказання до кастрації. Анатомотопографічні дані. Оптимальний вік тварин для здійснення кастрації. Дослідження і підготовка тварин до кастрації. Фіксація й знеболювання. Організація масової кастрації в умовах господарства. Характеристика хірургічних методів кастрації: кривавий (відкритий та закритий способи) і безкровний (перкутанний). Техніка кастрації різних видів самців. Кастрація крипторхидів. Післякастраційні ускладнення, попередження та усунення.

Підготовка самців-пробників. Показання, фіксація й знеболювання. Методи підготовки самців-пробників. Техніка операції у різних видів самців сільськогосподарських тварин.

Кастрація самок. Мета кастрації. Показання й протипоказання до кастрації самок. *Кастрація свинок.* Анатомотопографічні дані. Оптимальний вік тварин для здійснення операції. Організація масових операцій у господарстві. Методи кастрації свинок. Оперативні доступи. Фіксація й знеболювання. Техніка кастрації свинок. Післякастраційні ускладнення, попередження та усунення.

2.5. Операції в ділянці промежини й на органах тазової порожнини

Анатомотопографічні дані. Провідникова анестезія ділянки промежини. Розтин сечостатевого каналу (уретротомія). Утворення штучної нориці сечостатевого каналу (уретростомія).

Операції на сечовому міхурі. Анатомотопографічні дані. Пункція і розтин сечового міхура (цистотомія). **Операції в ділянці ануса й прямої кишки.** Анатомотопографічні дані таза й органів тазової порожнини.

Резекція прямої кишки. Операції в разі аномалій розвитку ануса й прямої кишки.

Розділ 3. Особливості оперативних втручань на кінцівках

3.1. Операції на грудних кінцівках (синовіальних сумках, сухожилкових піхвах і суглобах)

Анатомотопографічні дані грудної кінцівки. Провідникова анестезія нервів грудної кінцівки коней та великої рогатої худоби. Поняття про невректомію. Загальні відомості про будову суглобів, бурс і сухожилкових піхов та їх пункція. Екстирпація підшкірної ліктьової бурси у коней і прекарпальної бурси у великої рогатої худоби. Тенотомія й резекція сухожилка глибокого згинача пальця в коня. Екзартикуляція третьої фаланги пальця у великої рогатої худоби. Екстирпація мозолистого потовщення шкіри склепіння міжкопитцевої щілини. Ампутація пальця у великої рогатої худоби.

3.2. Операції на тазових кінцівках. Операції на хвості. Остеосинтез. Ендоскопія та методи малоінвазивної хірургії

Анатомотопографічні дані. Провідникова анестезія нервів. Десмотомія медіальної прямої зв'язки колінної чашки. Екстирпація підшкірної п'яtkової бурси у коней. Операції в разі шпату.

Операції на хвості. Анатомотопографічні дані. Техніка ампутації та екзартикуляції хвоста у тварин.

Остеосинтез. Методи остеосинтезу.

Ендоскопія й щадні методи хірургічної терапії. Методи ендоскопії. Сучасні методи малоінвазивного хірургічного втручання.

5.2. ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (КУРС ЛЕКЦІЙ)

Денна форма навчання

№ з/п	Змістовий модуль, теми лекційних занять і орієнтовний перелік питань	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія(загальна частина)		
1.	Тема 1. Вступ. Визначення поняття – оперативна хірургія і її місце в циклі хірургічних клінічних дисциплін. Топографічна анатомія – база для вивчення оперативної хірургії. Вчення про хірургічну операцію. Асептико-антисептичний метод в профілактиці хірургічної інфекції.	4
2.	Тема 2. Анестезіологія. Значення знеболювання. Премедикація. Наркоз та його види. Стадії наркозу. Наркотичні засоби. Наркоз різних видів тварин. Наркоз у птахів. Ускладнення, які пов'язані з наркозом їх профілактика та усунення.	2
3.	Тема 3. Місцеве знеболювання. Значення місцевого знеболювання. Класифікація. Основні засоби для місцевого знеболювання. Ускладнення, які пов'язані з	2

	місцевим знеболенням їх профілактика та усунення.	
4.	Тема 4. Роз'єднання тканин. Правила та способи роз'єднання тканин. Кровотеча. Способи зупинки кровотечі та її профілактика. З'єднання тканин. Значення хірургічного шва для загоювання ран. Шви переривчасті і безперервні, спеціальні шви. Правила накладання та зняття швів.	2
5.	Тема 5. Остеосинтез. Елементи пластичних операцій. Ін'єкції, пункції, вливання, кровопускання, припікання.	4
6.	Тема 6. Десмургія. Поняття про пов'язку та перев'язку. Характеристика перев'язного матеріалу. Види і форми перев'язного матеріалу. Класифікація пов'язок за способом накладання та лікарської дії. Імобілізуючі та гіпсові пов'язки.	2
7.	Тема 7. Операції а ділянці голови. Загальні анатомо-топографічні дані. Провідникова (регіонарна) анестезія нервів голови у різних видів тварин. Операції на рогах, зубах і в області орбіти.	2
	Разом годин за 5 семестр:	18
	Змістовий модуль 2. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія(спеціальна частина)	
8.	Тема 8. Операції в ділянці носа та навколоносових синусів, носової порожнини у великої рогатої худоби і коней. Дебекірування у сільськогосподарських птахів. Операції на язиці, гортані. Операції в ділянці зовнішнього вуха, слинних залоз і їх проток, повітроносного мішка. Оперативне лікування ценуроza у овець.	2
9.	Тема 9. Анатомо-топографічні дані потилиці. Знеболювання потилиці. Оперативні втручання на потилиці.	2
10.	Тема 10. Анатомо-топографічні дані шиї. Анатомо-топографічні дані вентральної ділянки шиї. Оперативні втручання на яремній вені, стравоході, трахеї. Вагосимпатичний блок. Пункція вола та розтин вола у птахів.	2
11.	Тема 11. Анатомо-топографічні дані холки. Знеболювання холки. Оперативні втручання на холці.	2
12.	Тема 12. Анатомо-топографічні дані грудної стінки і грудної порожнини. Провідникова анестезія нервів грудної стінки. Оперативні втручання в ділянці грудної стінки і грудної порожнини. Блокада грудних вісцеральних нервів і симпатичних пограничних стовбурів за Шакуровим і над плевральна блокада	2

	черевних нервів за Мосіним. Пункція черевної аорти.	
13.	Тема 13. Анатомо-топографічні дані черевної стінки та органів черевної порожнини. Знеболювання черевної стінки. Лапаротомія та її види. Парацентез, руміноцентез,	2
14.	Тема 14. Оперативні втручання на передшлунках і кишечнику. Румінотомія, абомазотомія. Оперативні втручання на кишках. Грижі. Класифікація гриж. Техніка герніотомії при пупкових і черевних грижах.	2
15.	Тема 15. Поняття про кастрацію тварин. Кастрування самців. Показання та протипоказання для кастрації самців. Вік тварин для кастрації. Анатомо-топографічні дані мошонки і сім'яників. Характеристика перкутанних методів кастрації самців різних видів домашніх тварин.	2
16.	Тема 16. Характеристика кривавих методів кастрації самців різних видів домашніх тварин. Каплунування півнів. Кастрація крипторхидів. Операції при інтравагінальних грижах. Ускладнення при кастрації, їх запобігання та лікування.	2
17.	Тема 17. Анатомо-топографічні дані статевих органів самок сільськогосподарських тварин. Кастрація самок. Мета і господарське значення. Способи оварієктомії.	2
18.	Тема 18. Анатомо-топографічні дані статевого члена самців сільськогосподарських тварин. Провідникова анестезія статевого члена бугая, жеребця, кнура. Уретротомія, уретростомія, ампутація статевого члена.	2
19.	Тема 19. Анатомо-топографічні дані препуціального мішка у самців різних видів тварин. Операції на препуціальному мішку. Оперативні методи підготовки бугаїв-пробників.	2
20.	Тема 20. Анатомо-топографічні дані органів тазової порожнини. Операції на органах тазової порожнини (сечовому міхурі, прямій кишці).	2
21.	Тема 21. Грудна кінцівка. Анатомо-топографічні дані. Провідникова анестезія. Оперативні втручання на суглобах, бурсах, сухожилкових піхвах і сухожилках. Ампутація та резекція крил у курчат, каченят, індичат та гусенят.	2
22.	Тема 22. Тазова кінцівка. Анатомо-топографічні дані. Провідникове знеболювання. Оперативні втручання на суглобах, бурсах, сухожилкових піхвах, сухожилках. Екзартикуляція і ампутація кінцівки у дрібних тварин. Хвіст та операції на ньому.	2
	Разом годин за 6 семестр:	30
Всього		48

5.3. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин
5 семестр		
1.	Вступ, предмет «Оперативна хірургія» та його роль у формуванні лікаря ветеринарної медицини. Топографічна анатомія. Вчення про хірургічну операцію. Знайомство з хірургічним блоком. Хірургічний інструментарій.	2
2.	Профілактика хірургічної інфекції. Поняття про асептику і антисептику. Стерилізація хірургічного інструментарія. Стерилізація шовного і перев'язного матеріалів. Способи контролю стерильності.	2
3.	Підготовка рук і операційного поля.	2
4.	Техніка безпеки при дослідженні і лікуванні тварин. Методи і прийоми фіксації і повалу тварин. Обмеження рухливості тварин за допомогою фармакологічних засобів. Підготовка тварин до операції.	2
5.	Наркоз. Класифікація наркозу. Премедикація. Підготовка тварин до наркозу. Наркоз у птахів. Показання і протипоказання до застосування наркозу. Перебіг наркозу. Ускладнення при наркозі, їх усунення. Наркоз окремих видів тварин.	2
6.	Місцеве знеболювання. Класифікація місцевого знеболювання. Місцева анестезія як спосіб патогенетичної терапії. Засоби для місцевого знеболювання.	2
7.	Роз'єднання тканин. Видалення пухлин. Кровотеча і способи її зупинки. З'єднання тканин. Вузли. Види та властивості шовних матеріалів.	2
8.	Переривчасті шви. Безперервні і спеціальні шви.	2
9.	Остеосинтез. Елементи пластичних операцій. Припікання.	2
10.	Десмургія. Види і форми перев'язного матеріалу. Класифікація пов'язок і техніка їх накладання. Бинтові пов'язки. Клейові пов'язки. Імобілізуючі пов'язки. Накладання шинних та гіпсових пов'язок.	2
11.	Анатомо-топографічні дані голови. Провідникова анестезія нервів голови.	2
12.	Оперативні втручання на рогах, зубах, носі, язиці, очній ямці. Дебекірування у сільськогосподарських птахів. Анатомо-топографічні дані вушної і навколоушної ділянок і оперативні втручання на них.	2
13.	Оперативні втручання на придаткових пазухах. Оперативне лікування ценуроза у овець.	2

14.	Підсумкове заняття, перший заліковий модуль	2
	Разом годин за 5-й семестр	26
6 семестр		
1.	Анатомо-топографічні дані ділянки потилиці. Знеболювання потилиці. Вагосимпатичний блок. Пункція субарахноїдального простору.	2
2.	Анатомо-топографічні дані вентральної ділянки шиї. Оперативні втручання на яремній вені, сонній артерії, стравоході, трахеї. Проведення оперативного втручання – резекція яремної вени. Пункція вола та розтин вола у птахів.	2
3.	Анатомо-топографічні дані холки. Знеболювання холки. Оперативні втручання в ділянці холки.	2
4.	Топографія бокової грудної стінки і органів грудної порожнини. Знеболювання бокової грудної стінки. Проведення оперативного втручання - підокісна резекція ребра.	2
5.	Анатомо-топографічні дані черевної стінки і органів черевної порожнини. Паравертебральна і паралюмбальна анестезія. Парацентез. Руміоцентез. Лапаротомія, її види.	2
6.	Операції на органах черевної порожнини. Руміотомія. Абомазотомія. Гастротомія. Грижі. Класифікація гриж. Герніотомія. Герніорафія.	2
7.	Анатомо-топографічні дані статевих органів самців. Перкутанні методи кастрації самців. Криваві методи кастрації самців.	4
8.	Підсумкове заняття, другий заліковий модуль	2
9.	Топографія промежини, пеніса, препуція. Провідникова анестезія статевого члена у бугая і жеребця. Пахово-мошонкові грижі і їх оперативне лікування. Крипторхізм і способи його усунення. Післякастраційні ускладнення.	2
10.	Оперативні втручання на промежині, препуції, статевому члені. Оперативні методи підготовки бугаїв-пробників.	2
11.	Анатомо-топографічні дані статевих органів самок. Кастрація самок.	2
12.	Анатомо топографічні дані сечового міхура. Цистоцентез. Цистостомія.	2
13.	Анатомо-топогрфічні дані прямої кишки і оперативні втручання на ній. Усунення аномалій анального створу. Резекція прямої кишки.	2
14.	Анатомо-топографічні дані грудної кінцівки. Оперативні втручання на судинах, нервах, суглобах, бурзах і сухожилкових піхвах грудної кінцівки. Ампутація та резекція крил у курчат, каченят, індичат та гусенят.	2

15.	Анатомо-топографічні дані тазової кінцівки. Оперативні втручання на судинах, нервах, суглобах, бурзах і сухожилкових піхвах тазової кінцівки.	2
16.	Підсумкове заняття, третій заліковий модуль	2
	Разом годин за 6 семестр:	34
Всього		60

5.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин
1	2	3
5 семестр		
1	Історія розвитку і основоположники ветеринарної оперативної хірургії.	10
2	Нормована годівля собак та її особливості. Підготовка тварин до операції.	10
3	Пункції, ін'єкції, кровопускання.	10
4	Переливання крові. Аутогемотерапія. Аутогемотрансфузія.	10
5	Пластична та косметична хірургія у ветеринарній медицині	15
6	Сучасні засоби та методи асептики і антисептики	11
7	Основи переливання крові у сільськогосподарських та дрібних домашніх тварин	10
Разом годин за 5-й семестр		76
6 семестр		
1	Блокада зірчастого вузла у великої рогатої худоби і каудального шийного симпатичного вузла у коней.	5
2	Паранефральна блокада за Тихоніним, Сенькіним.	12
3	Блокада зовнішнього сім'яного нерва за Башкіровим.	12
4	Кастрація верблюдів, оленів, нутрій і кролів.	15
5	Ампутація кінцівок у дрібних тварин. Ампутація „вовчого пальця” (кігтя) у собак. Екзартикуляція хвоста. Ампутація і резекція крил у курчат, качат, індичат, гусенят.	12
Разом годин за 6-й семестр		56
Всього		132

5.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Реферат, плакат, наочний посібник або презентація на тему: з освітнього компонента «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології»

Реферат

Програма освітнього компонента «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології» в період завершення вивчення освітнього компоненту передбачає виконання реферату. Таке планування є досить логічним, оскільки на цей час здобувачі уже завершують вивчення пропедевтики хірургічної дисципліни та ознайомлені із загальними відомостями про хірургічну операцію тощо. Крім того, на сьогодні здобувачі мають можливість логічно узагальнювати попередньо здобуті знання з анатомії, фізіології, патологічної фізіології, клінічної діагностики, мікробіології та інших освітніх компонентів.

Враховуючи вищевикладене, виконанню реферату із освітнього компоненту надано прикладного характеру. Тобто такий підхід передбачає не лише участь здобувача у хірургічних операціях, але й самостійне виконання окремих оперативних втручань на тваринах та документальне оформлення проведеної роботи у вигляді написання реферату, підготовки презентації, навчального посібника.

Працюючи над оформленням реферату здобувач набуває вміння узагальнювати, аналізувати та оформляти реєстраційні та анамнестичні дані, результати загального клінічного доопераційного дослідження й дослідження у післяопераційний період, виявляти провідні ознаки хвороби, що дають змогу поставити діагноз, обґрунтувати показання та протипоказання до проведення оперативного втручання й ретельно продумати план проведення операції. Відповідно до цього плану необхідно передбачити: способи фіксації тварин, асептико-антисептичні заходи, методи знеболювання, потребу необхідного інструментарію та фармакологічних засобів, особливості етапів операції, а також можливі ускладнення та способи їх запобігання й ліквідації як під час операції, так і у післяопераційний період.

Орієнтовний зміст реферативної роботи

1. Реєстраційні дані.
2. Анамнез.
3. Загальне доопераційне дослідження.
4. Показання до операції.
5. Підготовка до операції (матеріальне, методичне та технічне забезпечення).
 - 5.1. Матеріальне забезпечення.
 - 5.2. Асептико-антисептичні заходи.
 - 5.2.1. Стерилізація хірургічних інструментів.
 - 5.2.2. Стерилізація хірургічної білизни та перев'язувального матеріалу.
 - 5.2.3. Стерилізація шовного матеріалу.
 - 5.2.4. Підготовка рук хірурга до операції.
 - 5.2.5. Підготовка операційного поля.
 - 5.3. Доопераційна підготовка тварини.
6. Фіксація.
7. Знеболювання.
 - 7.1. Перебіг анестезії.
 - 7.2. Застосування новокаїнових блокад.

8. Техніка операції.
- 8.1. Час початку операції (конкретно за годинником).
- 8.2. Положення тварини під час операції (вказати положення тіла, яке набула тварини в момент проведення операції).
- 8.3. Хід операції.
- 8.4. Можливі ускладнення.
- 8.5. Час закінчення операції (конкретно за годинником).
- 8.6. Час виходу із наркозу (конкретно за годинником).
9. Післяопераційні заходи та поради (рекомендації) на період одужання.
10. Аналіз та обговорення операції.
- 10.1. Анатомопографічні дані ділянки тіла.
- 10.2. Інші оперативні втручання у цій ділянці тіла (показання, основні етапи).
11. Висновок.
12. Література.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У системі вивчення освітнього компоненту використовується комплекс методів навчання: від пояснювально-ілюстративного та репродуктивного – до максимально продуктивних – проблемного, евристичного та дослідницько-пошукового. Навчання гармонійно поєднує теоретичну й практичну складові (лекційні й практичні заняття). Передбачено, що всі форми організації навчання є практикозорієнтованими, оскільки повноцінно реалізують мету навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність здобувачів, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: критичного мислення, рефлексії, дискусії, мозкового штурму, навчального тренінгу, колаборативного навчання тощо.

Таблиця 1

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 4. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.	Наочні, практичні (тренінги тощо), словесні, (вербальний, дискусійний), п р о б л е м н о - п о ш у к о в и й , дослідницький, інтерактивний (групові дискусії та диспути), аналіз, синтез, індукція, дедукція.
ПРН 10. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.	Наочні, практичні (тренінги тощо), словесні, (вербальний, дискусійний), п р о б л е м н о - п о ш у к о в и й , дослідницький, інтерактивний (групові дискусії та диспути), аналіз, синтез, індукція, дедукція.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року.

Якість засвоєння змісту освітнього компоненту (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «незараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 2.

Таблиця 2.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання наведена в таблиці 3.

Реалізація основних завдань оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Університеті досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю.

Поточний контроль - це оцінка роботи здобувачів вищої освіти за всіма видами аудиторних занять (лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття) та самостійної роботи, яка відображає навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу освітнього компонента. Форму проведення поточного контролю під час навчальних занять визначає викладач.

Модульний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного навчального модуля (змістовного). Основні завдання модульного контролю полягають у підвищенні мотивації здобувачів вищої освіти до опанування навчального матеріалу, активізації спільної систематичної роботи викладачів і здобувачів вищої освіти упродовж семестру, а також в удосконаленні рівня організації освітнього процесу в Університеті.

Змістовний модуль (модуль) - запланована сукупність тем, що реалізується відповідними формами навчального процесу та підлягає модульному контролю. Модульний контроль проводиться за розкладом аудиторних занять у формі за рішенням кафедри. До модульного контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали індивідуальний навчальний план, тобто передбачені в конкретному змістовому модулі всі види навчальної роботи. Бал за модуль розраховується з урахуванням балів за поточний контроль і модульну контрольну роботу. Оцінювання поточного та модульного контролів здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS (табл.2).

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання, відповідно до графіку відпрацювань, затвердженого кафедрою.

З метою підвищення мотивації до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання за відповідним освітнім рівнем вищої освіти, переорієнтацію їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок; систематизації знань та активне їх засвоєння упродовж навчального року; подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань в Університеті передбачена накопичувальна система оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

За накопичувальною системою підсумкова оцінка в балах з освітнього компонента розраховується як сума балів отриманих здобувачем вищої освіти за змістові модулі, відвідування на заняттях та за додаткові види робіт з компоненту (активна участь в роботі наукового гуртка кафедри, підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.і., доповідь на науковій студентській конференції, призове місце в олімпіаді, підготовка наукової публікації, виконання індивідуального завдання, участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри тощо) (табл. 4.). Розрахунок балів за поточний контроль та заохочувальні види робіт визначаються кафедрою та робочою програмою.

Таблиця 3.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шаклами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну	Середній	задовільно	

			частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	(репродуктивний)		
60 - 63	Е	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Підсумковий контроль – інтегроване оцінювання результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах за національною шкалою і шкалою ЄКТС, яке включає семестровий контроль та атестацію здобувача.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка кафедри
	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів (табл.5):

- модульний контроль – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт з вивчення освітнього компонента до 5 балів.

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента

Бал за змістовні модулі (БЗМ)											Сума		
Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)										Бал за відвідування (всього 0-5)		Бал заохочувальний (всього - 0-5)	
Змістовний модуль 1 (ЗМ 1)				Змістовний модуль 2 (ЗМ 2)							0-5	0-5	100
Поточний контроль - 80				Поточний контроль - 80									
T1	T2	T3	T4		T8	T9	T10	T11	T12	T13			
10	10	10	10		5	5	5	5	5	5			
T5	T6	T7			T14	T15	T16	T17	T18	T19			
10	15	15			5	5	5	5	5	5			
					T20	T21	T22						
					5	5	10						
Модульний контроль - 10				Модульний контроль - 10									
БЗМ = (ЗМ1 + ЗМ2) : 2													

* T1,T2,T3.....- теми змістовного модуля

Відповідно до «Положення про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ №106-заг від 30 квітня 2025 року здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. «Положення про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року.
2. Морозов М.Г., Розум Є.Є. Методичні рекомендації «З'єднання тканин» до освітнього компоненту «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології» для здобувачів спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Одеса: Морозов М.Г., 2023. 34 с. <http://lib.osau.edu.ua/jspui/handle/123456789/5362>
3. Морозов М.Г., Розум Є.Є. Методичні рекомендації «Оперативні методи підготовки самців-пробників» до освітнього компоненту «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології» та «Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин» для здобувачів спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Одеса: Морозов М.Г., 2023. 32 с. <http://lib.osau.edu.ua/jspui/handle/123456789/5363>
4. Морозов М.Г., Розум Є.Є. Методичні рекомендації для навчальної практики до освітнього компоненту «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології» для здобувачів спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Одеса: Морозов М.Г., 2023. 21 с.
5. Морозов М.Г., Розум Є.Є. Методичні рекомендації «Оперативні втручання в ділянці потилиці», до самостійної роботи з освітнього компоненту «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології» для здобувачів вищої освіти освітньої програми «Ветеринарна медицина» за спеціальністю 211 – «Ветеринарна медицина», Одеса, 2024. 21 с. <http://lib.osau.edu.ua/jspui/handle/123456789/5320>
6. Морозов М.Г., Розум Є.Є. Методичні рекомендації «Оперативні втручання в ділянці холки», до самостійної роботи з освітнього компоненту «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології» для здобувачів вищої освіти освітньої програми «Ветеринарна медицина» за спеціальністю 211 – «Ветеринарна медицина», Одеса, 2024. 34 с. <http://lib.osau.edu.ua/jspui/handle/123456789/5318>

7. Відіотека кафедри з освітнього компонента «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології»:

- 1.Відеофільм «Трепанация лобноназального синуса у коня »
- 2.Відеофільм «Видалення пухлини молочної залози у собаки»
- 3.Відеофільм «Кастрація жеребця »
- 4.Відеофільм «Кастрація кнура »
- 5.Відеофільм «Кастрація свинки »
- 6.Відеофільм «Руменотомія »
- 7.Відеофільм «Резекція прямої кишки у коня »
- 8.Відеофільм «Ендоскопічна хірургія при полікістозі яєчників »
- 9.Відеофільм «Герніотомія у собаки »
10. Відеофільм «Остеосинтез у собаки »

8. Наглядні посібники представлені в анатомічному музеї кафедри хірургії, акушерства та хвороб дрібних тварин.

9. Плакати з освітнього компонента «Оперативна хірургія, топографічна анатомія з основами анестезіології»

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

- 1.Сухонос В.П., Малюк М.О., Куліда М.А., Солонін П.К., Ткаченко С.М., Дорошук В.О., Ткаченко В.В. (2021) Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії, анестезіологія (частина 1): підручник. Київ: НУБіП України, 2021. 459 с.
- 2.Сухонос В.П., Малюк М.О., Куліда М.А., Солонін П.К., Ткаченко С.М., Ткаченко В.В., Шупик О.В., Климчук В.В., Тарнавський Д.В. (2022) Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії, анестезіологія (частина 2): підручник. Київ: НУБіП України, 2022. 370 с.
3. Власенко В. М., Тихонюк Л. А., Рубленко М. В. (2003) Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія (загальна частина). Біла Церква: БДАУ, 2003. 512 с.
4. Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Рубленко М.В. (2006) Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія (спеціальна частина). Біла Церква: БДАУ, 2006. 543 с.
5. Власенко В.М., Тихонюк Л.А. (2000) Ветеринарна анестезіологія. Біла Церква: БДАУ, 2000. 335 с.

Допоміжна:

1. Анастезія та добробут тварин: навчальний посібник / Порье К., Рубленко С.В., Андрієць В.Г., Рубленко М.В. та ін. Біла Церква, 2017. 54с.
2. Білий Д.Д., Рубленко М.В. (2017) Оптимізація хірургічного лікування неоплазій у дрібних домашніх тварин та попередження їх метастазування. Дніпро, 2017. 32с.
3. Власенко В. М., Тихонюк Л. А. Словник термінів ветеринарної хірургії / Власенко В. М., Біла Церква: БДАУ, 2008. 360 с.
4. Морозов М., Розум Є. (2021) Моніторинг офтальмологічної патології у собак і котів в місті Одеса. *Agrarian Bulletin of the Black Sea Littoral*, 100, 104-108. <https://doi.org/10.37000/abbsl.2021.100.18>

5. Панько І. С., Власенко В. М., Рубленко М. В. Довідник з ветеринарної хірургії: за ред. І. С. Панька. Біла Церква, 2001. 208 с.
6. Розум, Є., Морозов, М. (2023). Ефективність патогенетичної терапії при лікуванні доброякісних пухлин молочної залози у собак. *Аграрний вісник Причорномор'я*, 106. <https://doi.org/10.37000/abbsl.2023.106.04>
7. Самойлюк В.В. Конспект лекцій з дисципліни «Ветеринарна хірургія» за освітньо-професійною програмою зі спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» для здобувачів другого (магістрського рівня вищої освіти. Дніпро, Журфонд, 2023. 176 с. <https://share.google/B40KMoJQPgNtCnI4e>
8. Paliy, A., Pavlichenko, O., Rodionova, K., Morozov, M., Dankevych, N. (2023). Treatment of pets with the active substance dexpanthenol in wound processes. *Scientific Horizons*, 26(3), 9-23. DOI: [10.48077/scihor3.2023.09](https://doi.org/10.48077/scihor3.2023.09)
9. Неонатальний і педіатричний догляд за кошенятами та цуценятами: практичний посібник для ветеринарних лікарів: за редакцією Віржині Гаяр та Франка Перона. Фін.п. *Royal Canin SAS*. Київ: ТОВ «Видавничий Будинок Аванпост-Прим», 2025. 360 с. ISBN: 978-2-914193-26-9 www.royalcanin.com

10. Інформаційні ресурси

1. Реферати, курсові та дипломні роботи, дисертації, доповіді, підручники, твори - URL: <https://textreferat.com.ua/> (дата звернення: 20.07.2025).
2. UKRefs Українські реферати. - URL: <https://ukrefs.com.ua/> (дата звернення: 20.07.2025).
3. Науковий вісник ветеринарної медицини - URL: https://nvvm.btsau.edu.ua/sites/default/files/visnyky/vet/vet_108.pdf (дата звернення: 20.07.2025).
4. Науково-практичний журнал «Ветеринарна медицина України». - URL: <https://lib.dsau.dp.ua/book/2665> (дата звернення: 20.07.2025).
5. Науково-практичний журнал «Світ ветеринарії». - URL: <https://alden-press.business-guide.com.ua/products/unit?pid=205054> (дата звернення: 20.07.2025).
6. Науково-практичний журнал «Ветеринарна практика». - URL: <https://vetfocus.royalcanin.com/ua/scientific> (дата звернення: 20.07.2025).
7. Науково-практичний журнал «Здоров'я тварин і ліки». - URL: https://newlibrary.snaa.edu.ua/cgi-bin/ko-ha/opac-detail.pl?biblionumber=13467&shelfbrowse_itemnumber=5136 (дата звернення: 20.07.2025).
8. Ветеринарія, технології тваринництва та природокористування - URL: <http://ojs.hdzva.edu.ua/index.php/journal/index> (дата звернення: 20.07.2025).
9. Блог – Ветеринарна клініка Ексвет в Одесі - URL: <https://exvet.com.ua/blog/> (дата звернення: 20.07.2025).